

Darba samaksa un nodarbināto skaits valsts budžeta iestādēs 2023. gadā

Valsts kanceleja

Saturs

1. Ziņojumā izmantotie jēdzieni
2. Nodarbināto skaits sabiedriskajā sektorā
3. Nodarbināto skaits, vakanto amata vietu skaits valsts budžeta iestādēs
4. Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs, valsts tiešās pārvaldes iestāžu nodarbināto skaita, nodarbināto vadības līmeņos sadalījums pa vidējās darba samaksas diapazoniem
5. Nodarbinātā «portreti» un citi nodarbinātību raksturojoši rādītāji
6. Kopsavilkums, secinājumi un noderīgas saites

Ziņojumā izmantotie jēdzieni un saīsinājumi 1/2

Amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi – amatpersona, kura pilda valsts dienestu Valsts policijā, Valsts robežsardzē, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā, kā arī šo iestāžu padotībā esošās koledžās un ieslodzījuma vietu pārvaldē, un kurai ir piešķirta speciālā dienesta pakāpe

AUS – Valsts tiešās pārvaldes iestāžu un citu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu atlīdzības un personu uzskaites sistēma, kuru uztur Valsts kanceleja

Budžeta iestāde – iestāde, kuru pilnā apmērā finansē no valsts budžeta (ietver gan valsts pārvaldes iestādes, gan neatkarīgās iestādes – LR Saeima, tiesas u.c.)

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

Darba samaksa – mēnešalga, piemaksas, prēmijas un naudas balvas; slaidos, kuros informācija ir iestāžu griezumā (7., 10., 11. slaidi), savukārt slaidos, kuros informācija ir personu griezumā, darba samaksā bez iepriekš minētā, iekļauts arī atvaļinājuma pabalsts (12., 13., 16., 17., 18., 19. slaidi). Darba samaksa tiek norādīta bruto – pirms nodokļu nomaksas. Neto darba samaksa, kas norādīta 17. slaidā ir atbilstoši pieņēmumam – vidējā darba samaksa – darba ņēmēja Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme 10,5% – iedzīvotāju ienākuma nodoklis 23%. Šajā pieņēmumā darba samaksai netiek piemēroti nodokļu atvieglojumi par apgādībā esošām personām

Figure – Figure Baltic Advisory darba tirgus pētījumu un konsultāciju kompānija

Ierēdnis – persona, kura tiešās valsts pārvaldes iestādē veido nozares politiku vai attīstības stratēģiju, koordinē nozares darbību, sadala vai kontrolē finanšu resursus, izstrādā normatīvos aktus vai kontrolē to ievērošanu, sagatavo vai izdod administratīvos aktus, sagatavo vai pieņem citus ar indivīda tiesībām saistītus lēmumus

Ziņojumā izmantotie jēdzieni un saīsinājumi 2/2

Karavīrs – Latvijas pilsonis, kurš pilda aktīvo dienestu un kam piešķirta militārā dienesta pakāpe

MAG – mēnešalgu grupa

Valsts pārvaldes iestāde – augstākās tiešās pārvaldes iestādes (ministrijas, Valsts kanceleja) un to padotības iestādes

Neatkarīgās iestādes – Saeima, Valsts prezidenta kanceleja, tiesas, prokuratūra un citas valsts budžeta iestādes, kurai valsts budžeta likumā budžeta līdzekļus paredz tieši apropriācijas kārtībā

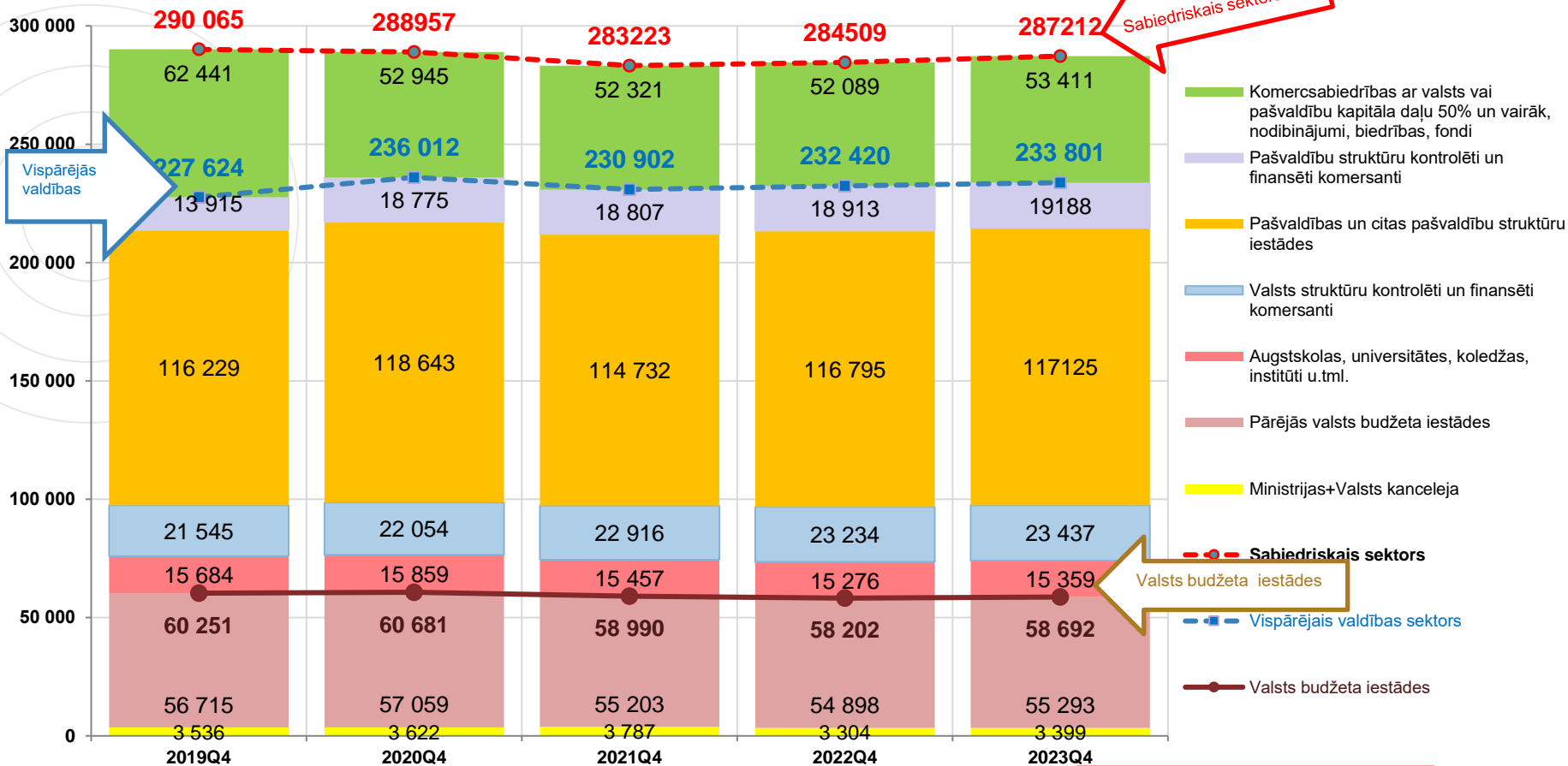
Vidējais nodarbināto skaits – atskaites perioda (gada) kopējais nodarbināto skaits dalīts ar mēnešu skaitu atskaites periodā (gadā)

Vidējā darba samaksa – atskaites perioda (gada) kopējā darba samaksa dalīta ar pilna laika (40 darba stundas nedēļā) nodarbināto skaitu vai atskaites perioda kopējā darba samaksa dalīta ar kopējo faktiski nodarbināto skaitu

Vispārējās valdības sektors – ietver valsts budžeta iestādes, augstskolas, universitātes, koledžas, valsts un pašvaldību struktūru kontrolētus un finansētus komersantus, pašvaldības un citu pašvaldību struktūru iestādes

Sabiedriskais sektors – ietver Vispārējās valdības sektoru, komercsabiedrības ar valsts vai pašvaldību kapitāla daļu 50% un vairāk, nodibinājumus, biedrības, fondus

Nodarbināto skaits sabiedriskajā sektorā

Avots: CSP; AUS (ministrijas, Valsts kanceleja)
Aprēķina metodika: AUS neietver uz uzņēmuma līguma nodarbinātos

Valsts budžeta iestādēs nodarbināta tikai **1/5 daļa** no sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem

Nodarbināto skaits valsts budžeta iestādēs vidēji 2023. gadā

(Informācijai nodarbināto skaits 2022. gadā)

56 221 (56 332)

Neatkarīgajās institūcijās –
2034 jeb 4% (2026 jeb 3,6%)

Ministriņās (ministrijas, Valsts kanceleja) –
3399 jeb 6% (3304 jeb 5,9%)

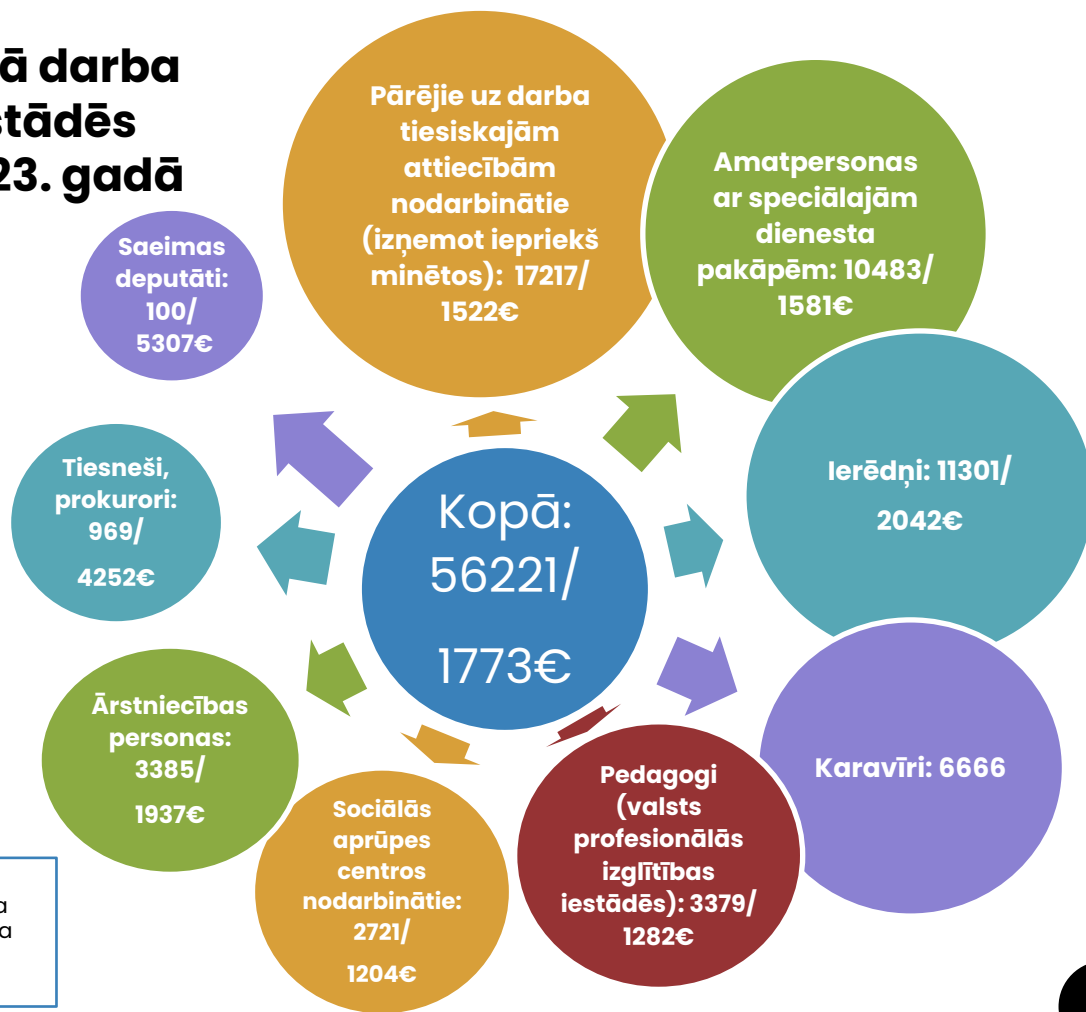
Ministriju padotības iestādēs –
50 788 jeb 90% (51 002 jeb 90,5%)

Avots: AUS

Aprēķina metodika: AUS neietver uzņēmuma līguma nodarbinātos

Nodarbināto skaits un vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs pa nodarbināto grupām 2023. gadā vidēji mēnesī

(Skaits un summa euro)

Ārstniecības personām (iekļauti arī operatīvā medicīniskā transporta vadītāji) un pedagogiem norādīta faktiskā darba samaksa – katras nodarbināto grupas darba samaksa, dalīta ar nodarbināto skaitu, jo liela darbinieku daļa ir nodarbināta nepilnu darba laiku

Avots : AUS

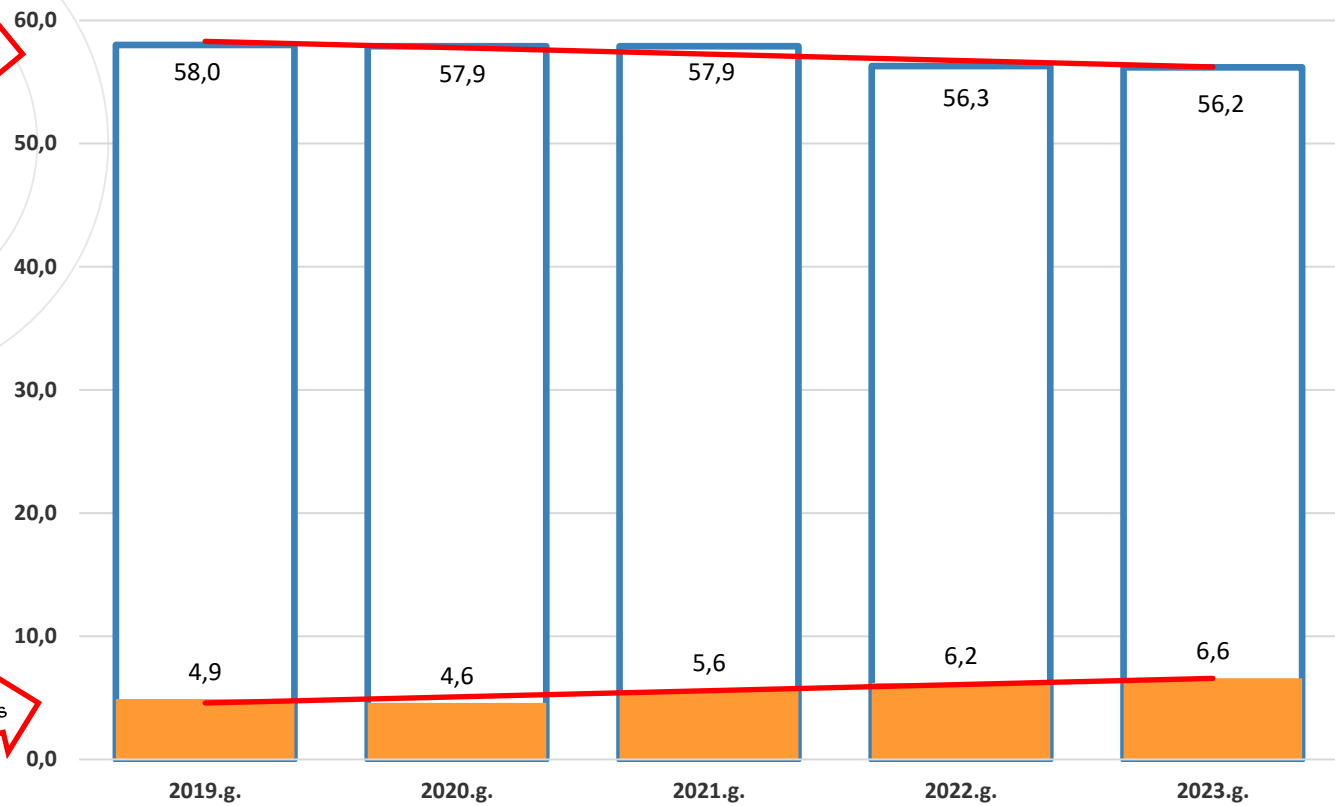
Aprēķina metodika: AUS neietver uz uzņēmumu līguma nodarbinātos

Vidējā nodarbināto skaita un vakanto amata vietu skaita (perioda beigās) salīdzinājums valsts budžeta iestādēs 2019. –2023. gadā

(Skaitis tūkstošos)

Vidējais nodarbināto skaits

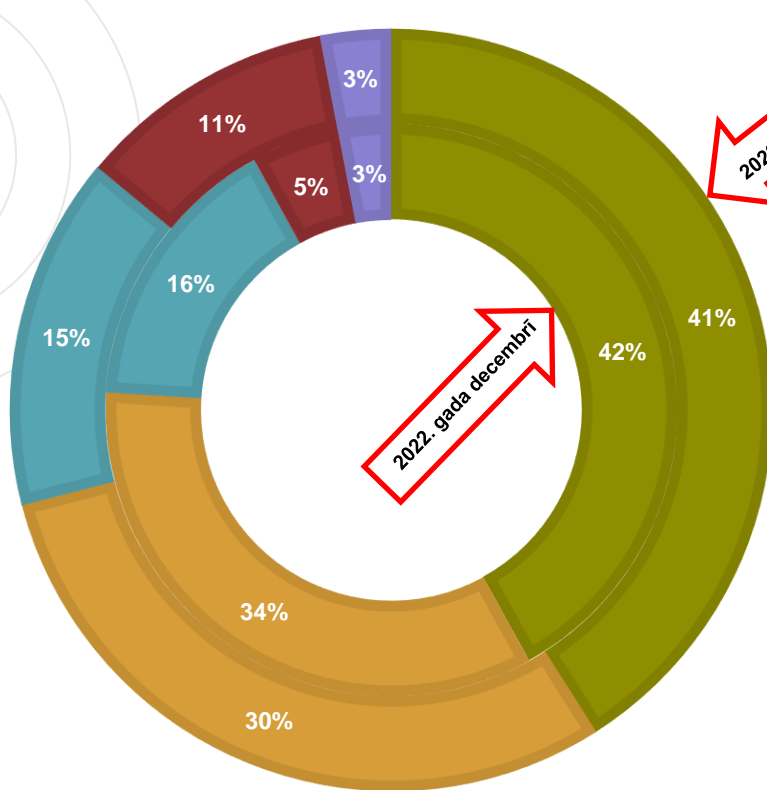
Vakanto amata vietu skaits

Avots: AUS

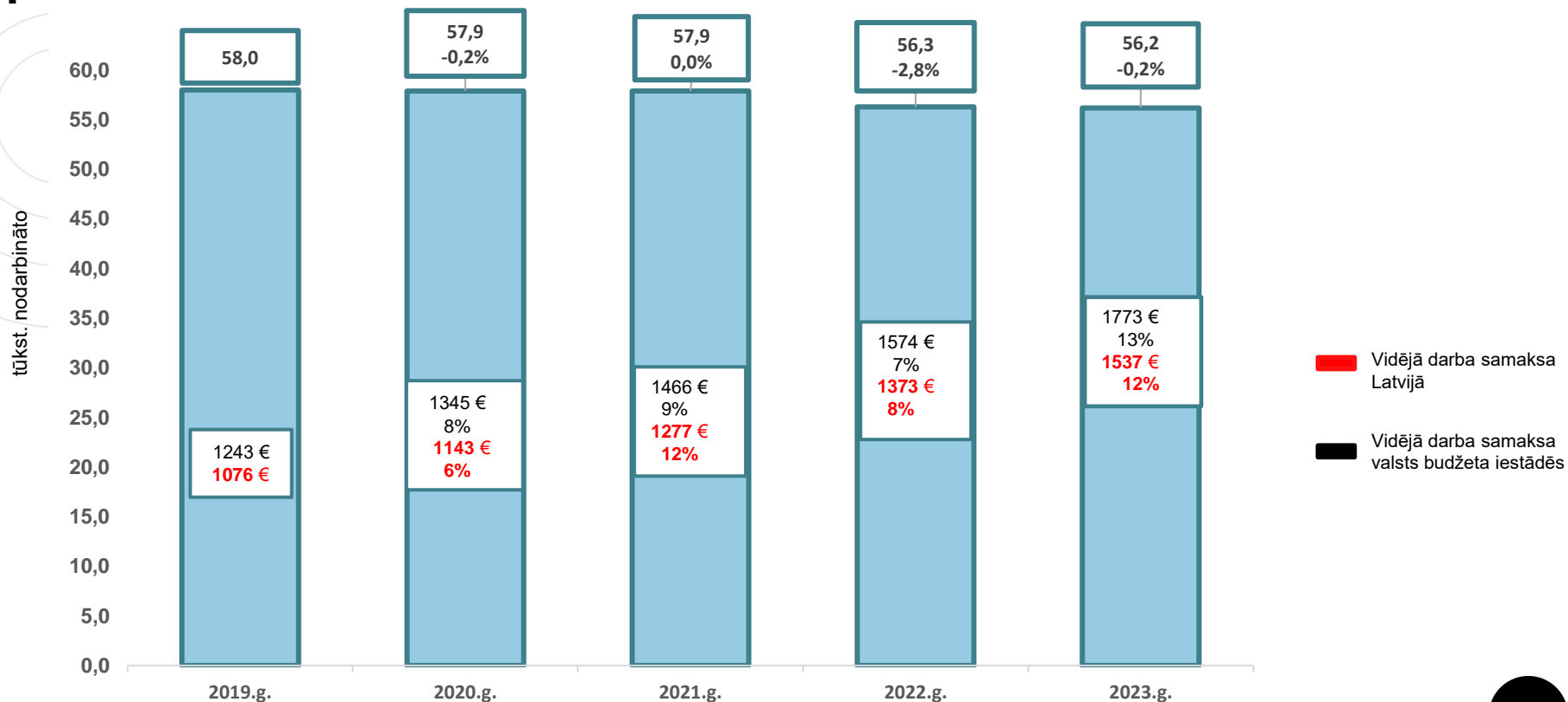
Aprēķina metodika: AUS neietver uzņēmuma līguma nodarbinātos

Vakanto amatu sadalījums 2022. un 2023. gada (decembrī) valsts budžeta iestādēs, %

- Amatpersonu ar speciālo dienesta pakāpi amati
- Darbinieku amati
- Ierēdņu amati
- Projektos iesaistītie amati – ierēdņi/darbinieki (uz noteiktu laiku)
- Pārējo amatu statusi (fiziskā darba veicēji, amatpersonas u.c.)

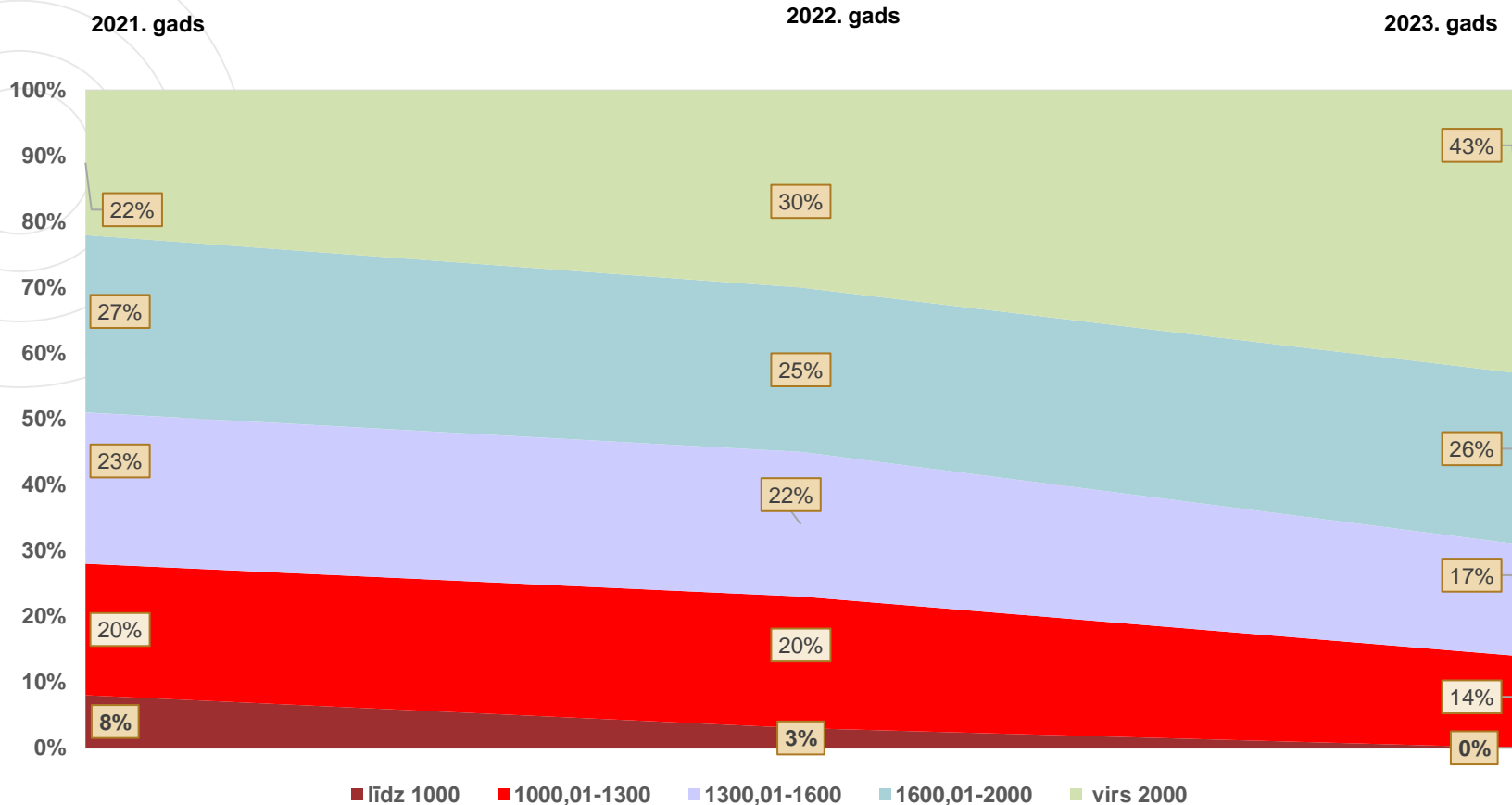
Vidējais nodarbināto skaits (tūkst.) un vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs (euro), un vidējā darba samaksa Latvijā (euro) 2019. –2023. gadā, un procentuālās izmaiņas pret iepriekšējo periodu

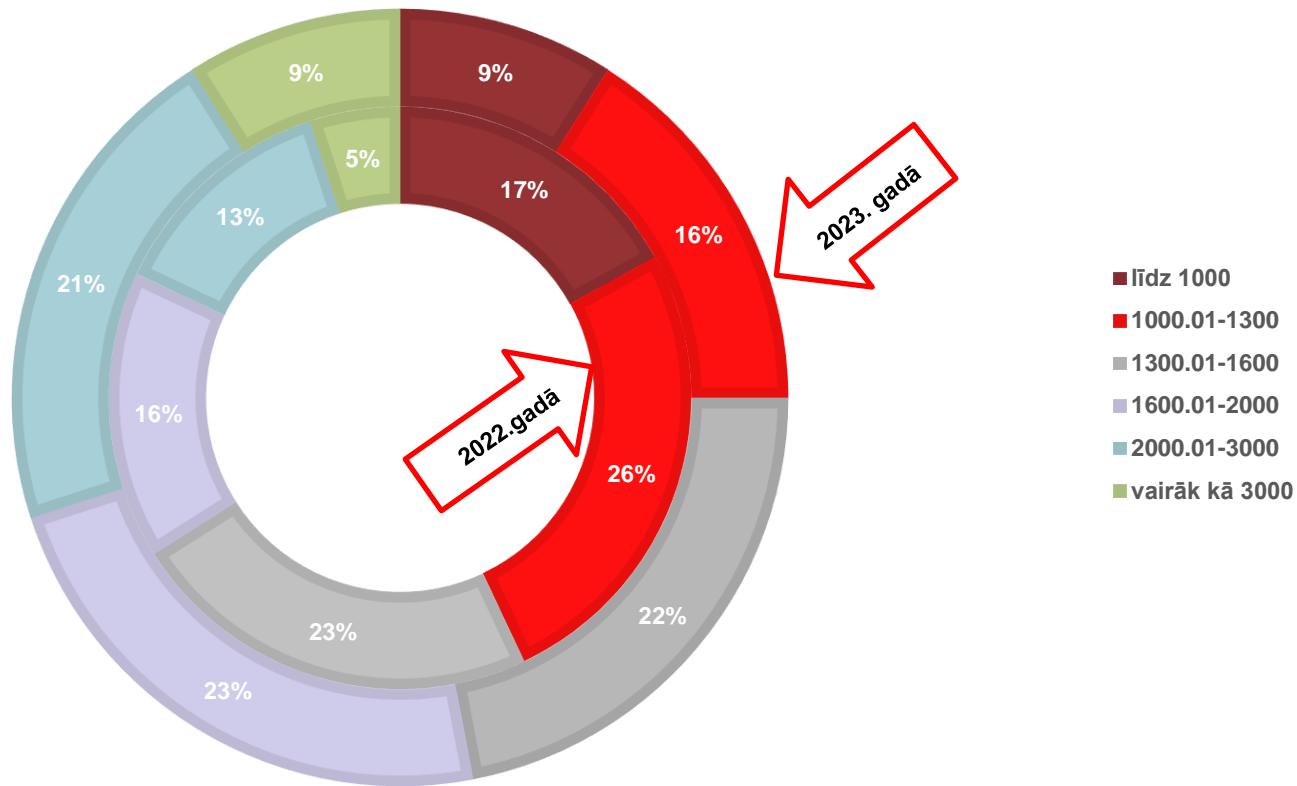
Avots: AUS; CSP

Aprēķina metodika: AUS neietver uz uzņēmumu līguma nodarbinātos

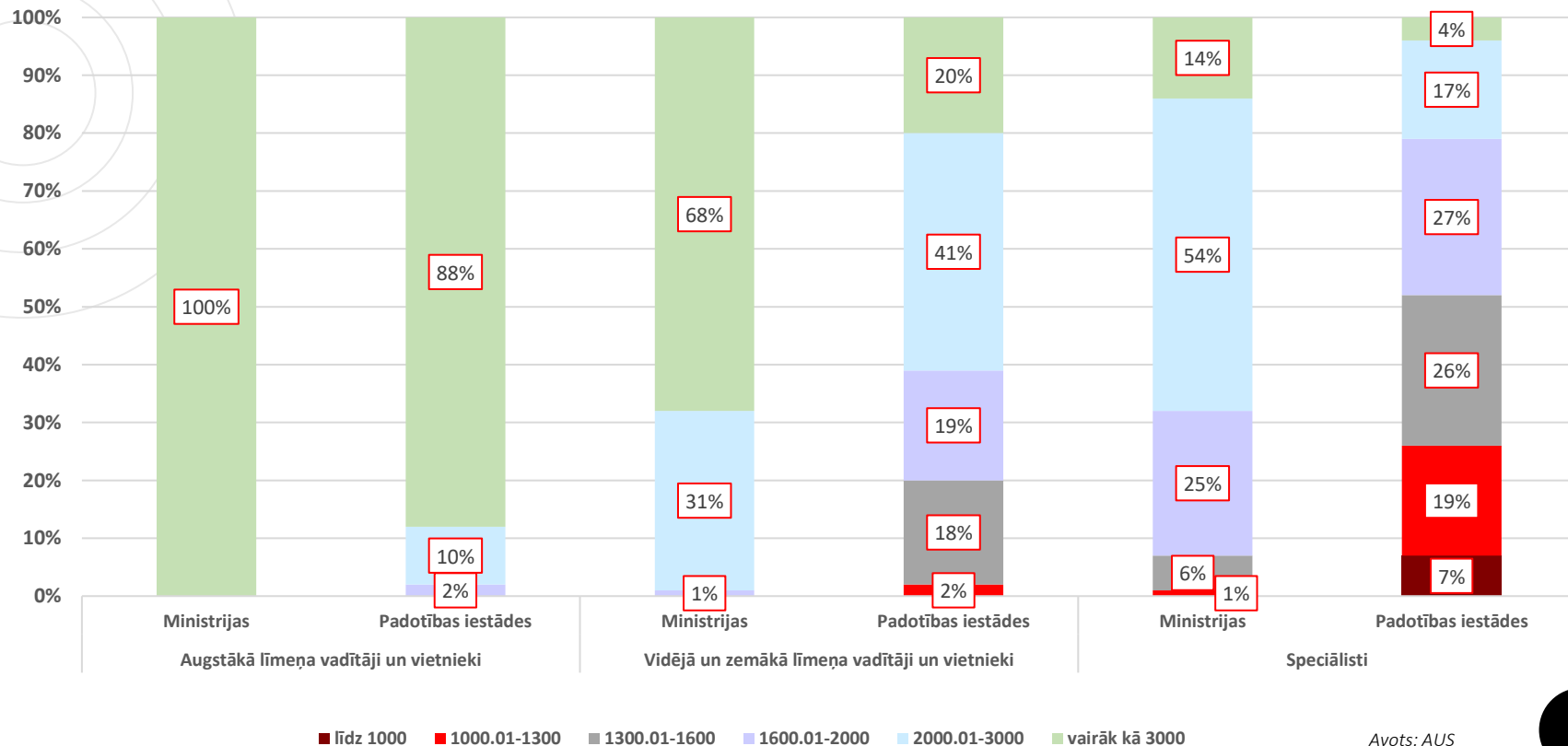
Valsts tiešās pārvaldes iestāžu sadalījums pa vidējās darba samaksas diapazoniem 2021. – 2023. gadā, %

Nodarbināto skaita sadalījums pa darba samaksas intervāliem 2022. un 2023. gadā valsts budžeta iestādēs, %

Iestāžu vadītāju, viņu vietnieku, vidējā un zemākā līmeņa vadītāju un pārējo nodarbināto darba samaksas apmēra sadalījums ministrijās un padotības iestādēs 2023. gadā, %

Avots: AUS

Nodarbinātā «portrets» valsts pārvaldes iestādēs 2023. gada beigās

JĀNIS
42 gadi
Inspektors (dažādās jomās)

KRISTĪNE
45 gadi
Inspektore (dažādās jomās)

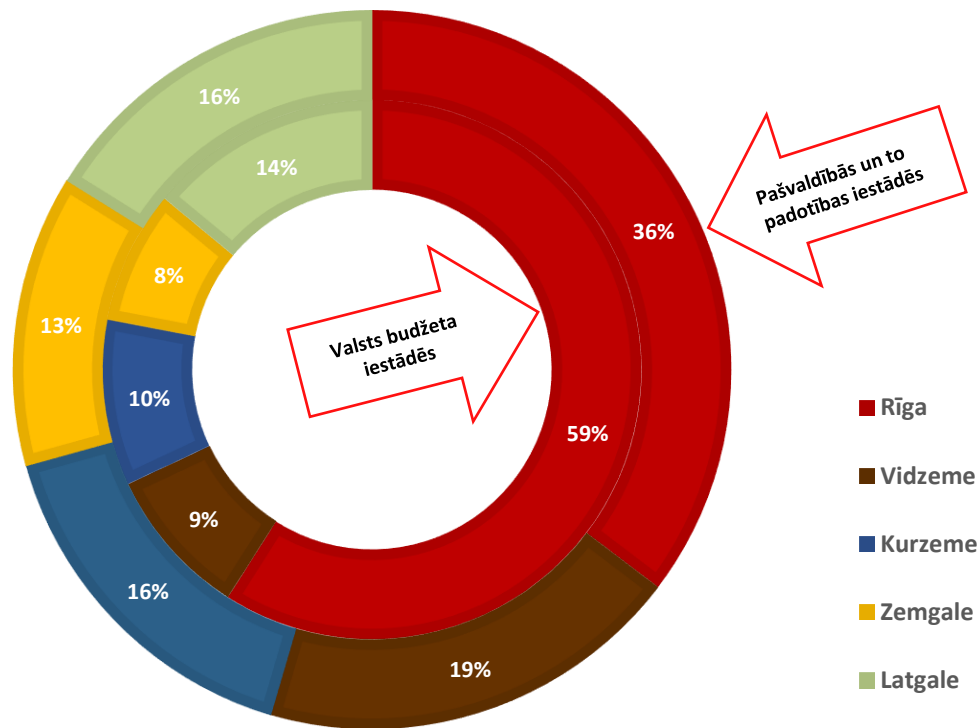

mēneša vidējā darba samaksa
2023.gadā 1897 €

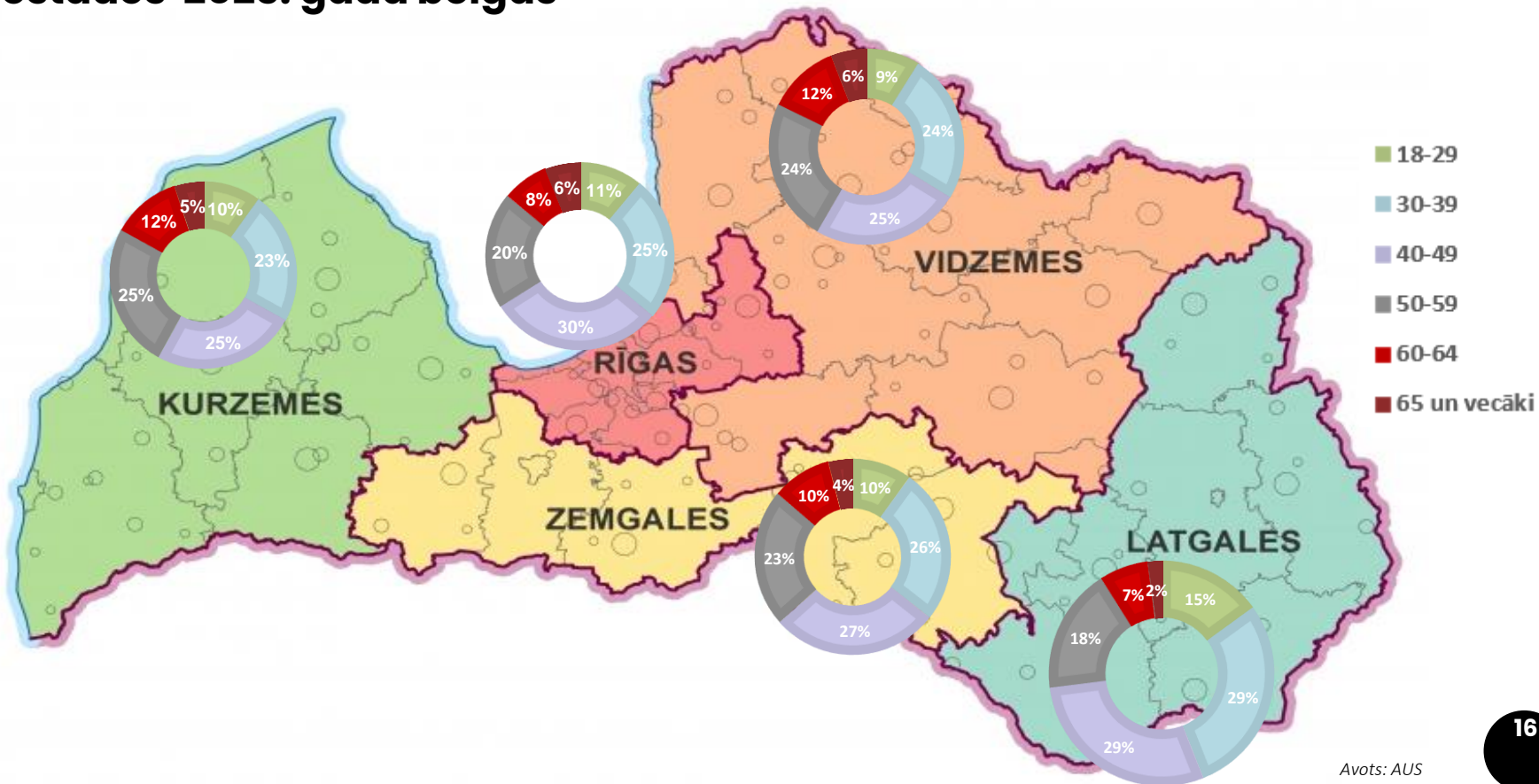

mēneša vidējā darba samaksa
2023.gadā 1797 €

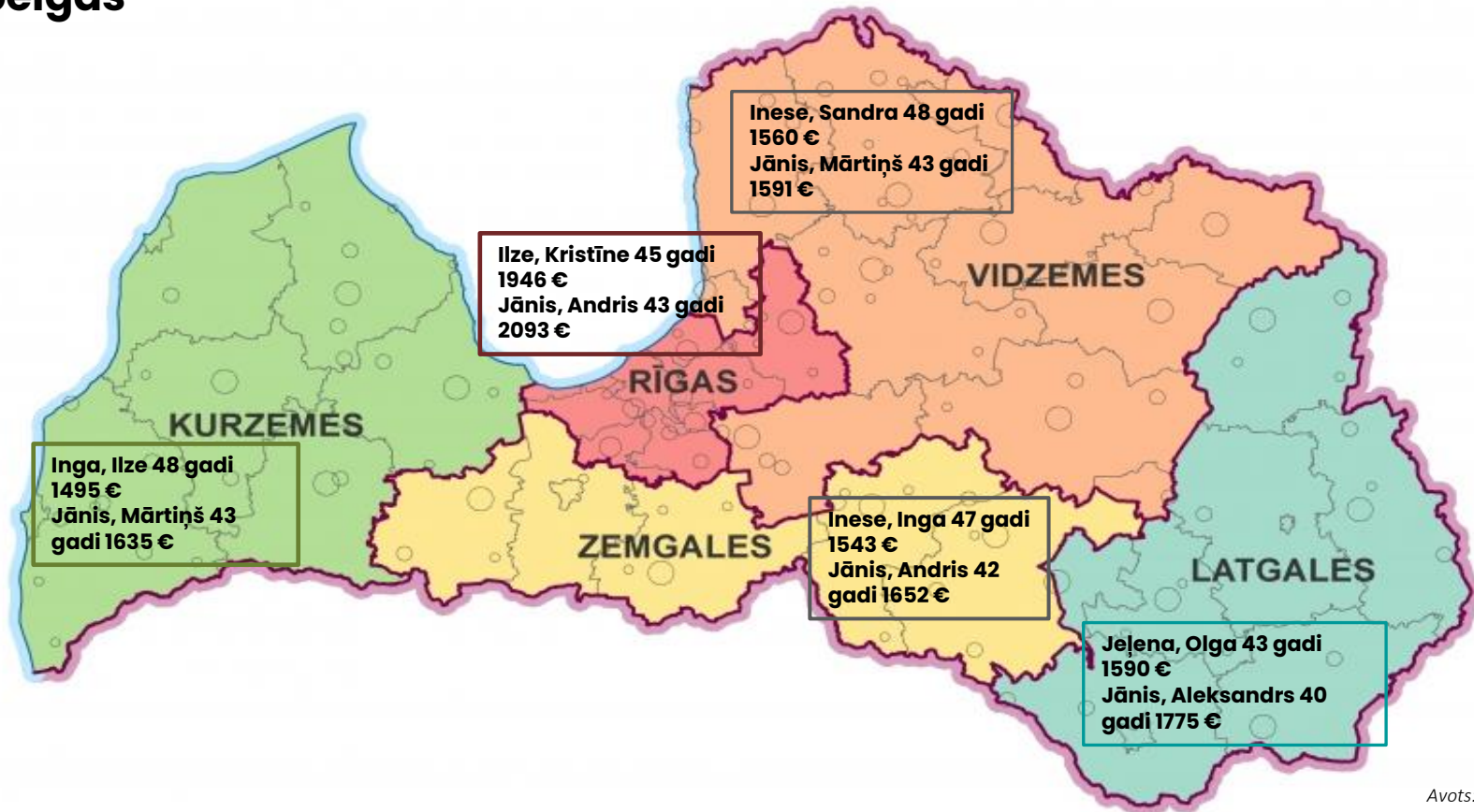
Valsts budžeta iestādēs un pašvaldību un to padotības iestādēs nodarbināto teritoriālais sadalījums Latvijā (teritoriālais dalījums atbilstoši 2021. gada 22. jūnija MK noteikumiem Nr. 418) iestādēs 2023. gada beigās

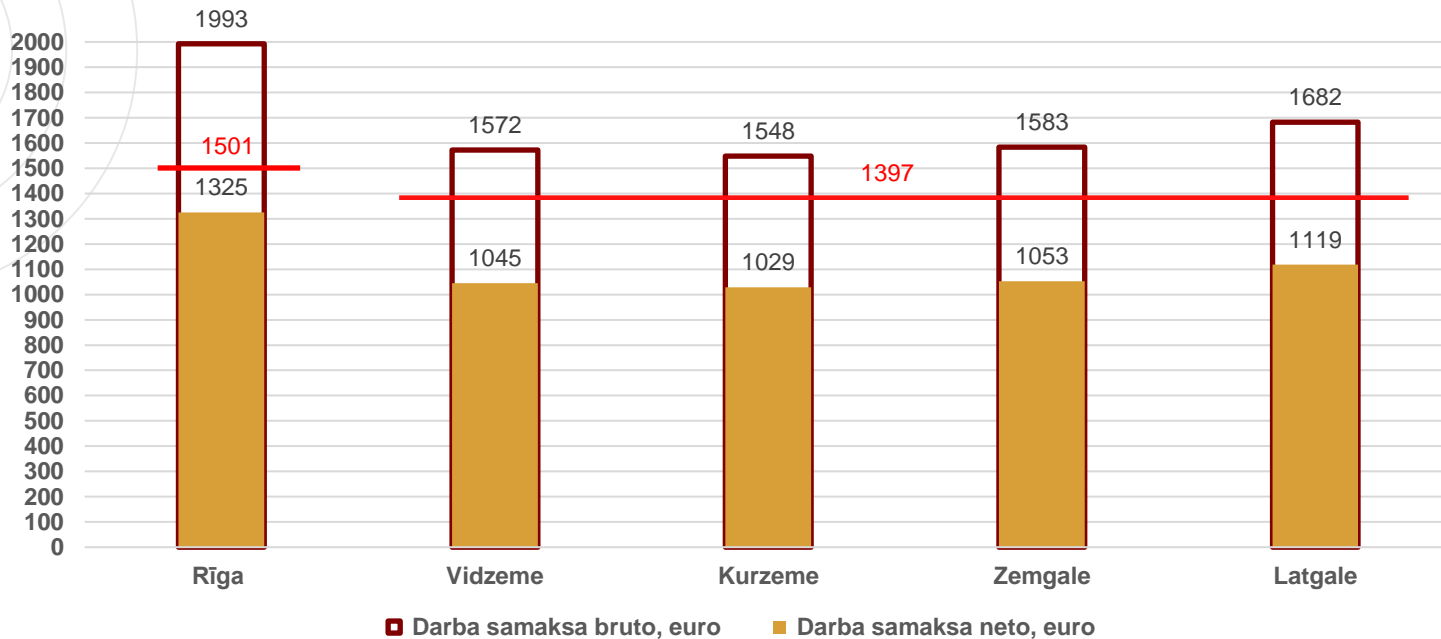
Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām Latvijā (teritoriālais dalījums atbilstoši 2021. gada 22. jūnija MK noteikumiem Nr. 418) valsts budžeta iestādēs 2023. gada beigās

Nodarbinātā portrets Latvijā (teritoriālais dalījums atbilstoši 2021. gada 22. jūnija MK noteikumiem Nr. 418) valsts budžeta iestādēs 2023. gada beigās

Vidējā darba samaksa Latvijā (teritoriālais dalījums atbilstoši 2021. gada 22. jūnija MK noteikumiem Nr. 418) bruto, neto (euro) un dzīvei nepieciešamā alga Rīgā un reģionos 2023. gadā

■ Dzīvei nepieciešamā alga, euro

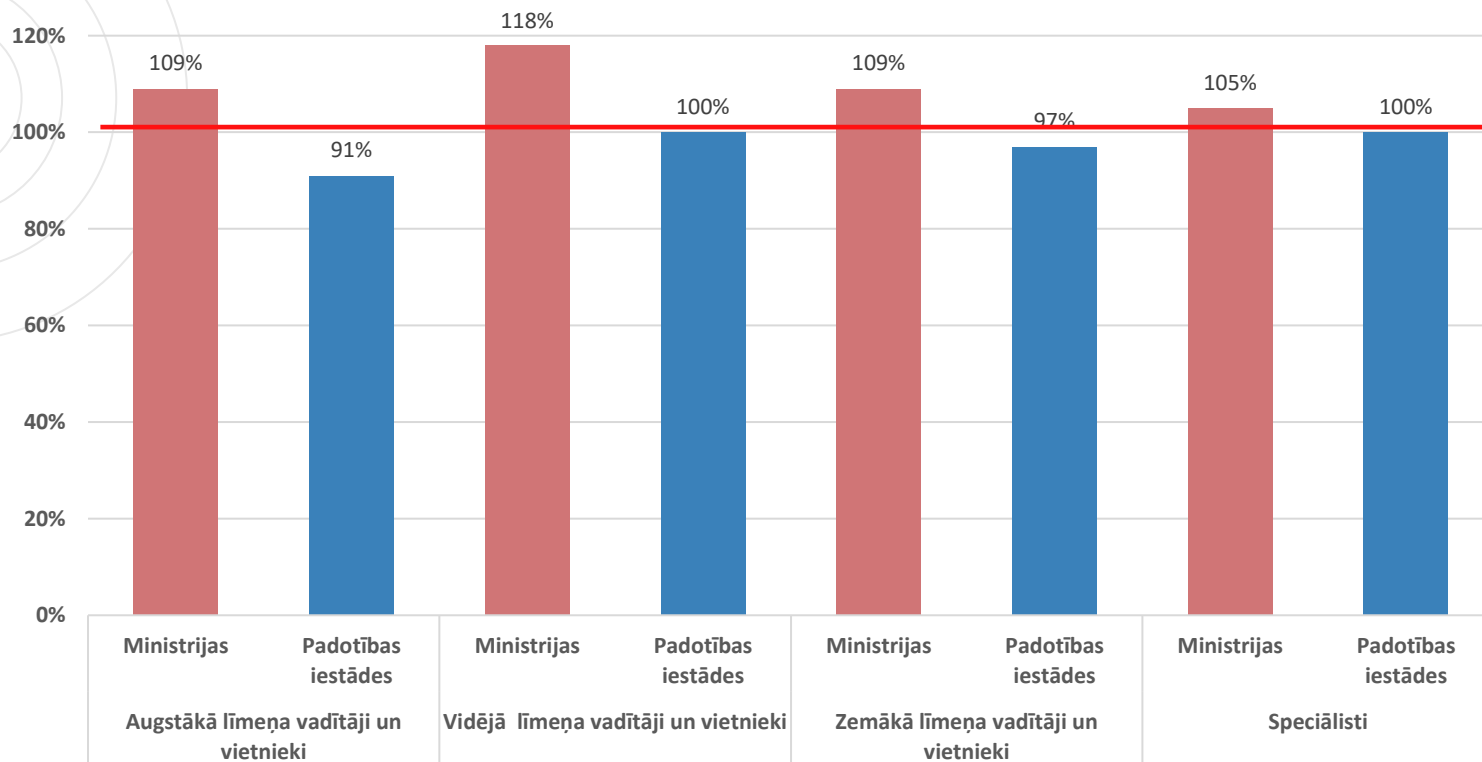
Avots: AUS

Aprēķina metodika: AUS neietver uzņēmumu līguma nodarbinātos

Darba samaksas (bruto) aprēķina metodika 3. slaidā

Figure: dzīvei nepieciešamā alga

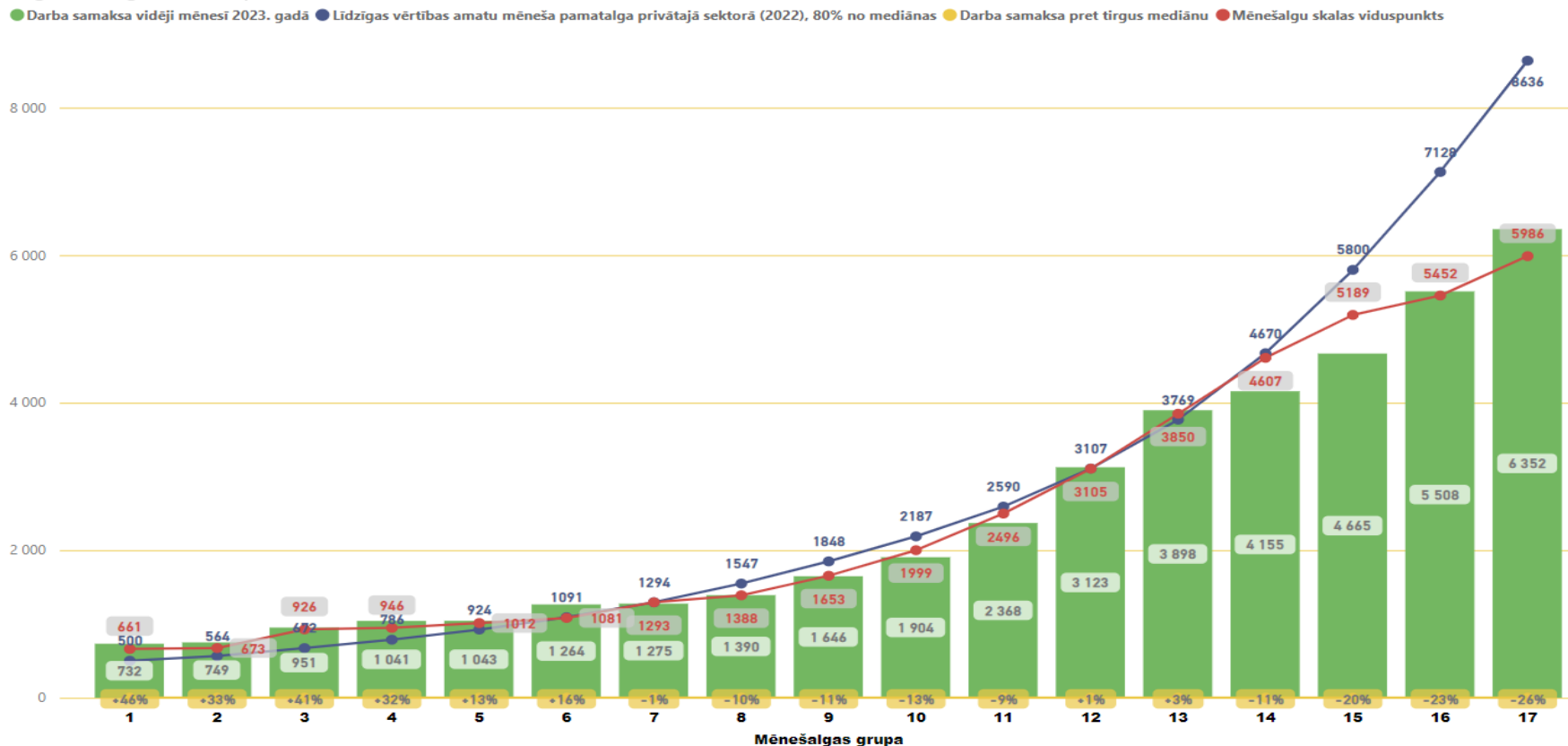
Iestāžu vadītāju, viņu vietnieku, vidējā un zemākā līmeņa vadītāju, viņu vietnieku un pārējo nodarbināto ministrijās un padotības iestādēs vidējās darba samaksas apmērs pret mēnešalgu skalas viduspunktu 2023. gadā, %

Avots: AUS

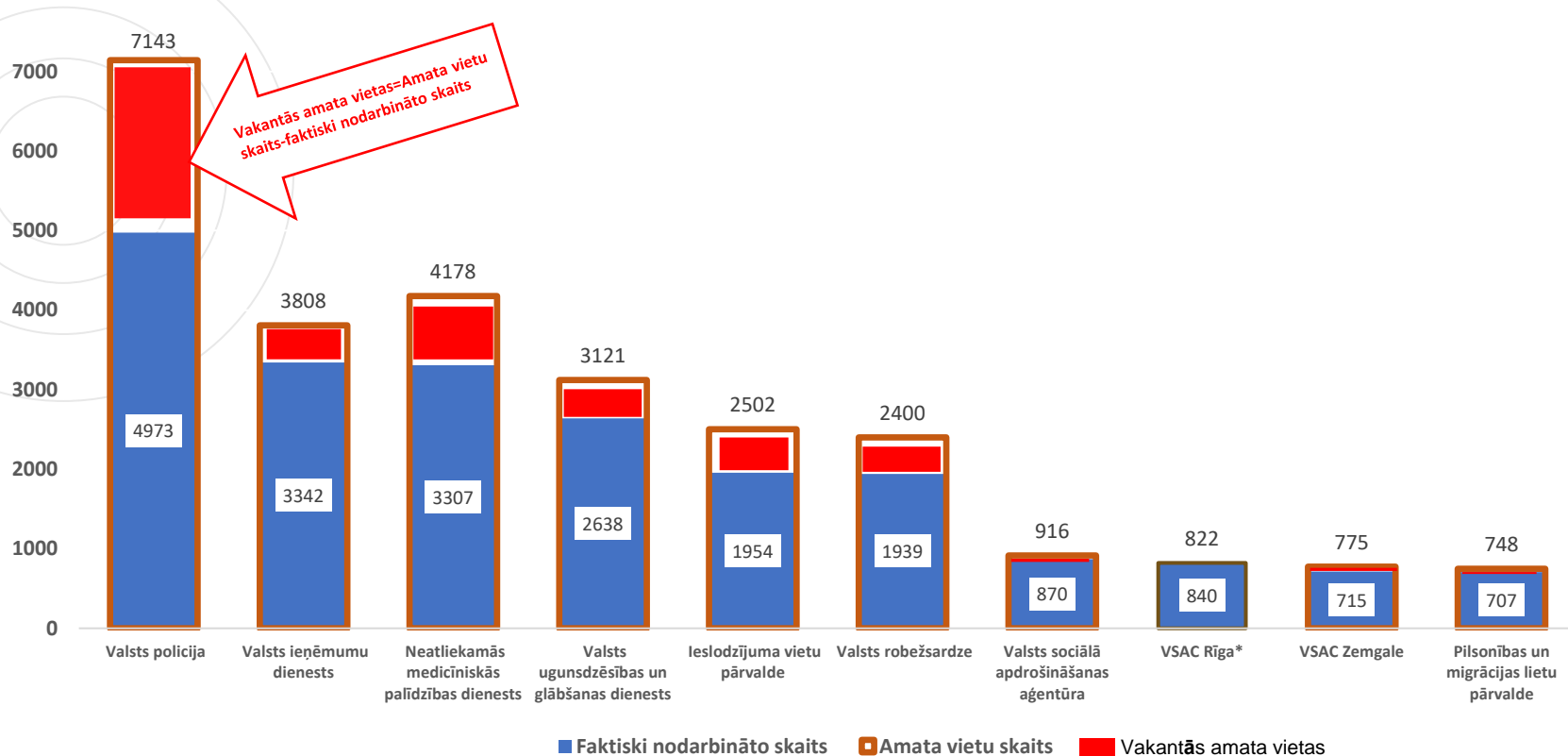
Aprēķina metodika: AUS neietver uzņēmuma līguma nodarbinātos

Darba samaksa valsts pārvaldes iestādēs (mēnesī vidēji euro) mēnešalgu grupās salīdzinājumā ar mēneša pamatalgu privātajā sektorā 2023. gadā

10 valsts iestādes ar lielāko nodarbināto skaitu 2023. gada decembra beigās

(salīdzinājums ar amata vietu skaitu iestādē)

*VSAC Rīga faktiski nodarbināti uz nepilnu slodzi, tāpēc amata vietu skaits mazāks par faktiski nodarbināto skaitu

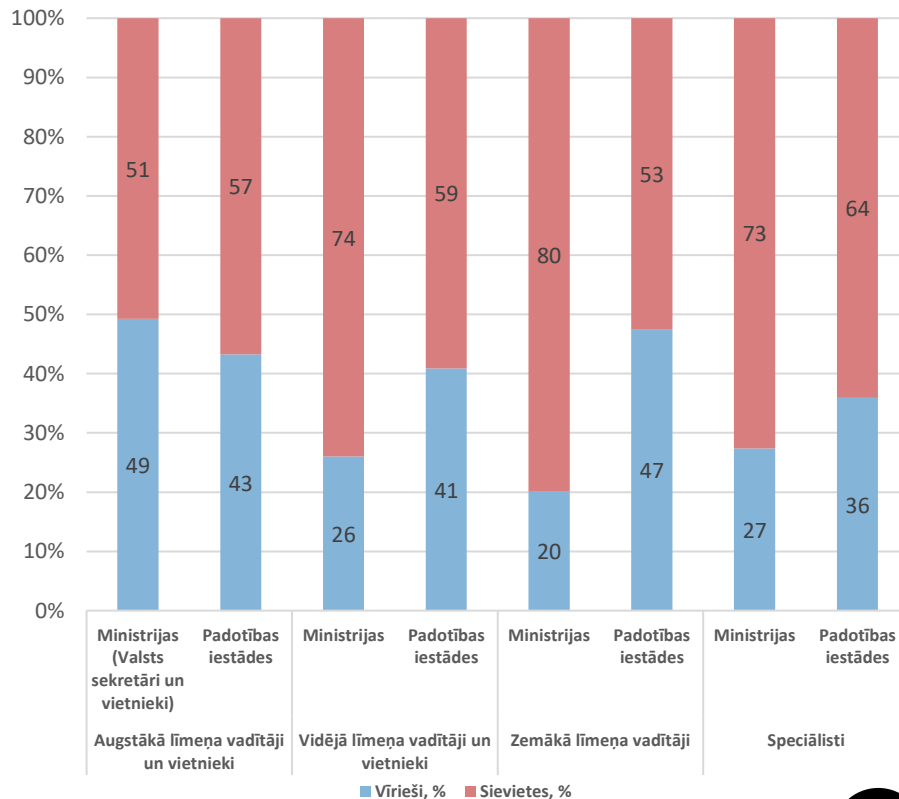
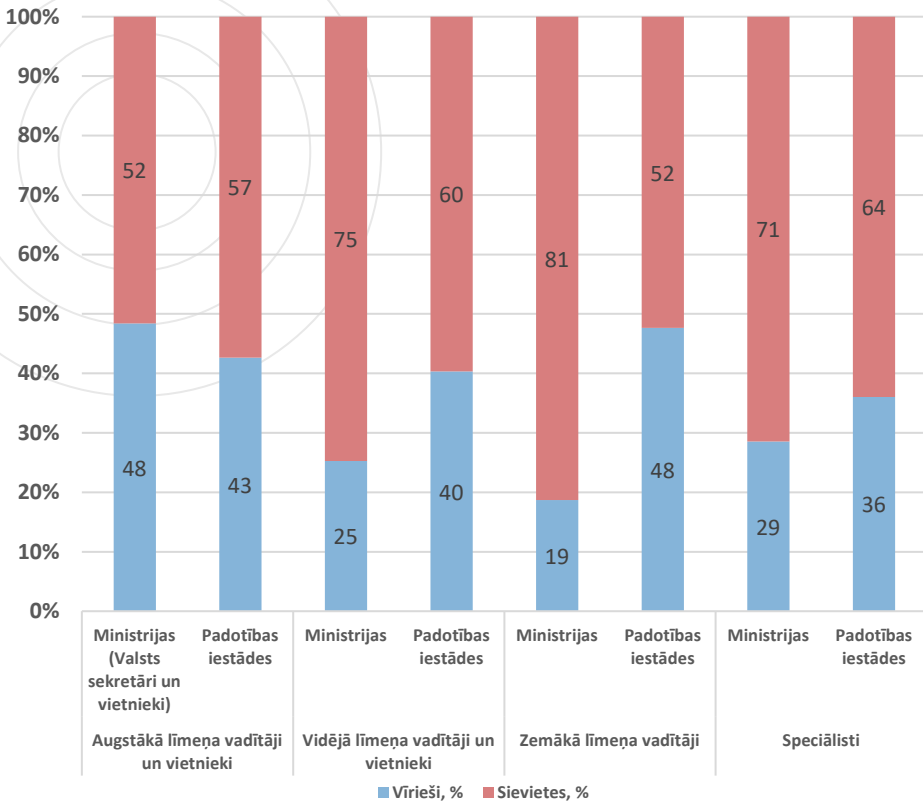
Avots: AUS

Aprēķina metodika: AUS neietver uzņēmuma līguma nodarbinātos

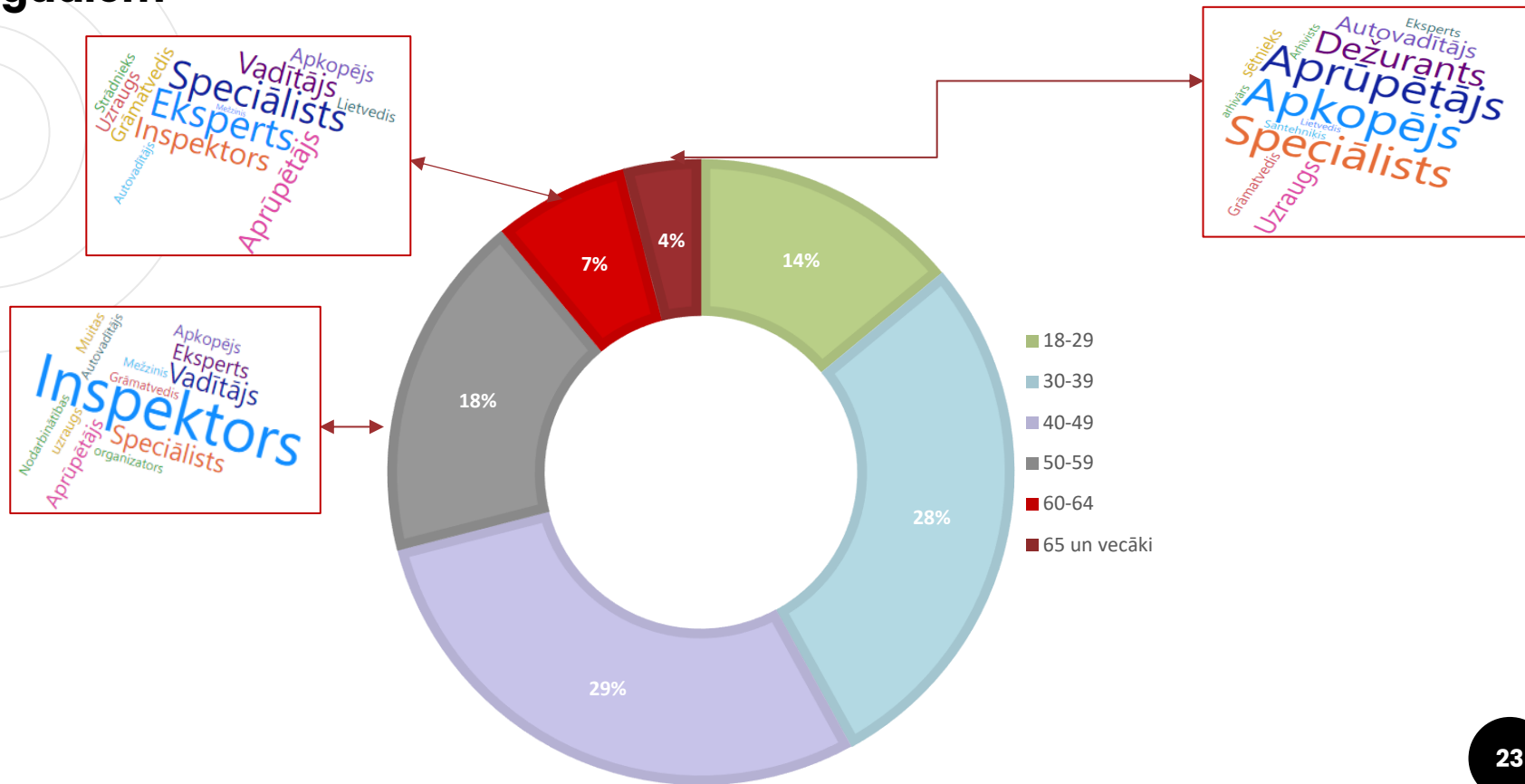
Sieviešu un vīriešu īpatsvars ministrijās un padotības iestādēs un pa vadības līmeņiem, %

2022. gads

2023. gads

Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām un amatu nosaukumi, kuros ir lielāks nodarbināto skaits vecuma grupās 50–59 gadi, 60–64 gadi un virs 65 gadiem

Kopsavilkums

- Valsts budžeta iestādēs ir nodarbināta tikai **aptuveni 1/5 daļa** no sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem. Valsts kancelejas Atlīdzības uzskaites sistēmā (AUS) valsts budžeta iestāžu nodarbināto skaitā ietver gan uz **darba līguma** pamata nodarbinātos, gan dienesta attiecībās esošos ierēdņus un amatpersonas, savukārt Centrālā statistikas pārvalde (CSP) bez iepriekš minētajiem ietver arī uz **uzņēmuma līguma pamata** nodarbinātos. Līdz ar to valsts budžeta iestādēs nodarbināto skaits atbilstoši AUS ir mazāks nekā CSP sniegtajos datos.
- Valsts budžeta iestādēs joprojām saglabājas iepriekšējo periodu tendence – 2019.–2023. gadā ir **pakāpenisks vidējā nodarbināto skaita samazinājums** (8., 10. slaidis), bet vakanto amatu vietu skaits šajā laika periodā pieaug (8. slaidis). Vakanto amatu vietu struktūru raksturo 9. slaidis un 2023. gada decembrī palielinās projektos nodarbināto vakanto amatu skaita īpatsvars kopējā vakanto amatu skaitā. Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs nemainīgi **pieaug** ik gadu, bet straujš tas ir 2023. gadā, sasniedzot 13% pret iepriekšējo laika periodu, kas saistīts arī ar jaunās atlīdzības sistēmas reformas ieviešanu un papildu finansējuma piešķirumu atalgojuma palielinājumam valsts tiešās pārvaldes iestādēs (10. slaidis). Salīdzinājumam vidējā darba samaksa Latvijā 2019.–2023. gadā.
- Atbilstoši darba samaksas pieauguma tendencei, palielinās arī budžeta iestāžu īpatsvars ar vidējo darba samaksu **virš 2000 €** no **22%** 2021. gadā līdz **43%** 2023. gadā. 2023. gadā vairs nav iestāžu ar vidējo darba samaksu mazāku par 1000 € (11. slaidis).
- Par darba samaksas pieaugumu norāda arī izmaiņas nodarbināto skaita sadalījumā pēc darba samaksas, jo 2023. gadā palielinājās nodarbināto skaits ar lielāku darba samaksu, salīdzinot ar iepriekšējo laika periodu (12. slaidis). Iestāžu vadītāju, viņu vietnieku, vidējā un zemākā līmeņa vadītāju un pārējo nodarbināto darba samaksas apmēra sadalījums ministrijās un padotības iestādēs attēlots – (13. slaidis).

Kopsavilkums

- Nodarbinātā portretu Latvijā raksturo 14.– 18. slaidis (teritoriālais dalījums atbilstoši 2021. gada 22. jūnija MK noteikumiem Nr. 418, nodarbinātā darba vietas adrese atbilstoši iestāžu sniegtajai informācijai AUS). Salīdzinājumam pašvaldību un to padotības iestādēs nodarbināto skaita teritoriālais sadalījums 15. slaidis.
- Valsts pārvaldes iestāžu vidējā darba samaksa 2023. gadā mēnešalgu grupās salīdzinājumā ar mēneša pamatalgu līdzīgas vērtības amatiem privātajā sektorā un konkrētas mēnešalgu grupas mēnešalgu skalas viduspunktu attēlota 20. slaidā. Sākot ar 2023. gada aprīli ir piešķirts finansējums atalgojuma palielinājumam, lai valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbinātajiem (t.sk. tiem, kuriem beidzies pārbaudes laiks) noteiktā mēnešalga nebūtu zemāka kā atbilstošās mēnešalgu grupas intervāla minimums un turpinās virzība uz atlīdzības reformas mērķi – lai ikviena valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbinātā darba samaksa tuvinātos **80%** no līdzīgas vērtības amatu pamatalgas privātajā sektorā (vai attiecīgās MAG skalas viduspunktam). Vidējā darba samaksa, sākot ar 14. mēnešalgu grupu, atpaliek no līdzīgas vērtības darba pamatalgas privātajā sektorā 2022. gadā. Savukārt Iestāžu vadītāju, viņu vietnieku, vidējā un zemākā līmeņa vadītāju, viņu vietnieku un pārējo nodarbināto ministrijās un padotības iestādēs vidējās darba samaksas procentuālo apmēru pret mēnešalgu skalas viduspunktu 2023. gadā raksturo 19. slaidis.
- Sieviešu un vīriešu nodarbinātības īpatsvara būtiskas izmaiņas ministrijās un padotības iestādēs un pa vadības līmeņiem 2023. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo laika periodu, nav vērojamas (22. slaidis).
- Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām valsts budžeta iestādēs ir attēlots 23. slaidā. **4%** nodarbināto ir sasnieguši pensionēšanās vecumu (šajā vecuma grupā lielāks īpatsvars ir fiziskā darba veicēju amatiem), tuvojas pensionēšanās vecumam **7%** nodarbināto – vecuma grupā no 60–64 gadiem un **18%** nodarbināto – vecuma grupā no 50–59 gadiem (šajās vecuma grupās jau ir daudz dažāda līmeņu vadītāju un speciālistu amatu). Tas, ka šajās nodarbināto grupās atrodas gandrīz trešdaļa no visiem nodarbinātajiem, var radīt risku kvalitatīvu funkciju izpildei valsts budžeta iestādēs.

Noderīgas saites

- **Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums** - <https://likumi.lv//ta/id/202273>
- **Valsts civildienesta likums** - <https://likumi.lv/doc.php?id=10944>
- **Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un leslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums** - <https://likumi.lv/doc.php?id=138750>
- **Noteikumi par valsts tiesās pārvaldes iestāžu un citu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzības un personu uzskaites sistēmu** - <https://likumi.lv/ta/id/295098-noteikumi-par-valsts-tiesas-parvaldes-iestazu-un-citu-valsts-un-pasvaldibu-instituciju-amatpersonu-darbinieku-atlidzibas>
- **Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs, amatu klasifikācijas un amatu apraksta izstrādāšanas kārtība** - <https://likumi.lv/ta/id/332122-valsts-un-pasvaldibu-instituciju-amatu-katalogs-amatu-klasifikacijas-unamatuapraksta-izstradasanas-kartiba>
- **Valsts pārvaldes iekārtas likums** - <https://likumi.lv/ta/id/63545-bvalsts-parvaldes-iekartas-likums>

Paldies!

Jautājumiem:

cilvekresursi@mk.gov.lv